

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 31/25

Luxembourg, 11. marec 2025

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-448/23 | Komisija/Poljska (Nadzor *ultra vires* sodne prakse Sodišča – Primarnost prava Unije)

Pravna država: generalni pravobranilec D. Spielmann meni, da je tožba Evropske komisije v zvezi s poljskim ustavnim sodiščem utemeljena

Stališče tega sodišča v sodbah z dne 14. julija in 7. oktobra 2021, ki predstavlja upor brez primere, resno posega v primarnost, avtonomijo in učinkovitost prava Unije

Poljsko ustavno sodišče je 14. julija in 7. oktobra 2021 izdalo dve sodbi, s katerima je izpodbijalo združljivost prava Unije in sodb Sodišča z ustavo te države članice.

To sodišče je v sodbi z dne 14. julija 2021 ugotovilo, da je začasna odredba, ki jo je Sodišče sprejelo¹ v zvezi z organizacijo pravosodja, v nasprotju z načelom prenosa pristojnosti in poljsko ustavno identiteto. Glede na to domnevno kolizijo pravnih predpisov je potrdilo primarnost ustave kot najvišjega pravnega akta na Poljskem. Sklenilo je, da je člen 4(3), drugi pododstavek, PEU v povezavi s členom 279 PDEU glede na to, da je Sodišče Poljski s sprejetjem zgoraj navedene začasne odredbe naložilo obveznosti *ultra vires*, v nasprotju z ustavo te države članice.

To sodišče je v sodbi z dne 7. oktobra 2021 ugotovilo, da so nekatere določbe prava Unije², kot se razlagajo v sodni praksi Sodišča, ki nacionalnim sodnikom med drugim omogočajo nadzor nad zakonitostjo postopkov imenovanja sodnikov, protiustavne. V praksi bi to pomenilo, da se poljskim sodiščem naloži, da ne uporabijo prava Unije in ne spoštujejo obveznosti, ki izhajajo iz primarnosti tega prava.

Komisija je 15. februarja 2023³ zoper Poljsko pri Sodišču vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, pri čemer je navedla tri očitke.

Prvič, Komisija je menila, da zgoraj navedeni sodbi ogrožata učinkovito pravno varstvo na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Drugič, posegali naj bi v načela primarnosti, avtonomije, učinkovitosti in enotne uporabe prava Unije ter v zavezujočo naravo sodb Sodišča. Tretjič, Komisija je grajala nepravilnosti pri imenovanju treh sodnikov⁴ in predsednice poljskega ustavnega sodišča,⁵ saj to ne izpolnjuje več zahtev po neodvisnem, nepristranskem in z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču v smislu prava Unije.

Generalni pravobranilec Dean Spielmann v današnjih sklepnih predlogih Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Poljska ni izpolnila obveznosti, ki jih ima na podlagi prava Unije.

Meni, da **sporni sodbi bistveno odstopata od sodne prakse Sodišča v zvezi z učinkovitim pravnim varstvom**.⁶ Zlasti zavračata razveljavitev nacionalnih predpisov, vključno z ustavo, ki so v nasprotju s pravom Unije. Zavračata tudi sodni nadzor nad imenovanjem sodnikov, čeprav je ta bistven za zagotavljanje neodvisnosti in nepristranskosti sodišč, kot zahteva pravo Unije.

Ni dvoma, da je poljsko ustavno sodišče s tema sodbama **odprto napadlo temeljna načela pravnega reda Unije in avtoriteto sodb Sodišča**. Kršitve teh načel in te avtoritete nikakor ni mogoče upravičiti s predpisi nacionalnega prava, vključno z ustavnopravnimi. Prav tako temeljnih načel prava Unije ni mogoče ogroziti s sklicevanjem na

ustavno identiteto države članice.

Po eni strani namreč iz sistematične razlage in uporabe klavzule o nacionalni identiteti, kot je določena v členu 4(2) PEU, ne izhaja, da Sodišče to klavzulo dojema kot dejavnik, ki lahko omeji nedotakljivo načelo primarnosti. Po drugi strani člena 4(2) PEU ni mogoče razumeti tako, da je v nasprotju s členom 2 PEU in v njem določenimi temeljnimi vrednotami. V zvezi s tem generalni pravobranilec poudarja, da **mora Sodišče vsekakor dokončno odločiti o koliziji med pravom Unije in ustavno identiteto države članice.**

Kar zadeva sestavo poljskega ustavnega sodišča, generalni pravobranilec D. Spielmann opozarja, da je to vprašanje del temeljne zahteve po neodvisnem in nepristranskem ter z zakonom predhodno ustanovljenem sodišču. Imenovanje članov sodišča mora namreč potekati tako, da se izključi vsak legitimen dvom o zavarovanosti tega sodišča pred zunanjimi dejavniki in o njegovi nevtralnosti glede nasprotujočih si interesov. Ta zahteva velja tudi za zadevno sodišče, saj to lahko odloča o vprašanjih v zvezi z uporabo in razlago prava Unije.

Na podlagi dejstev, ki jih je predstavila Komisija⁷ in ki jih je priznala poljska vlada⁸, **generalni pravobranilec meni, da je bilo pri imenovanju treh sodnikov poljskega ustavnega sodišča decembra 2015 in njegove predsednice decembra 2016 prisotnih več nepravilnosti, ki jih je mogoče opredeliti kot očitne in resne.** Zato poljskega ustavnega sodišča ni mogoče šteti za z zakonom ustanovljeno, neodvisno in nepristransko sodišče v smislu prava Unije.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začnejo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: Tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti lahko zoper državo članico, ki ni izpolnila obveznosti iz prava Unije, vloži Komisija ali druga država članica. Če Sodišče ugotovi, da obveznosti niso bile izpolnjene, mora ta država članica v kar najkrajšem času sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe. Če Komisija meni, da država članica ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe, lahko vloži novo tožbo, s katero zahteva naložitev denarnih sankcij. Če pa Komisija ni bila obveščena o ukrepih za prenos direktive, lahko Sodišče na predlog Komisije sankcije naloži že v prvi sodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793.

Posnetki s predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na [„Europe by Satellite“](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

¹ S sklepom Sodišča z dne 8. aprila 2020, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev sodnikov), [C-791/19 R](#) (glej sporočilo za medije št. [47/20](#)) je bilo Poljski naloženo, naj takoj zadrži uporabo nacionalnih določb, ki se nanašajo na pristojnosti disciplinskega senata vrhovnega sodišča. Namen tega ukrepa je bil zagotoviti polni učinek prava Unije in ohraniti neodvisnost poljskih sodišč glede na to, da je bil ogrožen status disciplinskega senata kot sodišča, ki je pristojno za odločanje o disciplinskih zadevah sodnikov vrhovnega sodišča in sodnikov splošnih sodišč.

² Med drugim člen 19(1), drugi pododstavek, PEU.

³ Glej [sporočilo za medije](#) Komisije.

⁴ Decembra 2015 je sejm v osmem parlamentarnem obdobju izvolil tri osebe, da bi nadomestile sodnike, katerih mandat se je iztekel, pri čemer so bili v sedmem parlamentarnem obdobju na ista mesta oktobra 2015 že izvoljeni trije drugi sodniki. Poljsko ustavno sodišče je v sodbah z dne 3. in 9. decembra 2015 razsodilo, da je bila izvolitev treh sodnikov v osmem parlamentarnem obdobju v nasprotju z ustavo. Trije nezakonito izvoljeni sodniki so tako prisegli in jim bilo dovoljeno zasedati funkcijo, medtem ko zakonito izvoljeni sodniki niso mogli prevzeti funkcije.

⁵ Na generalni skupščini, ki je bila sklicana za imenovanje kandidatov na to mesto, niso sodelovali vsi sodniki ustavnega sodišča (eden je bil odsoten). Od štirinajstih navzočih sodnikov jih je osem zavrnilo udeležbo na glasovanju in predlagalo preložitve, da bi se omogočila navzočnost petnajstega sodnika. Kandidatka za predsednico, ki jo je kasneje imenoval predsednik Poljske, je bila izvoljena s petimi glasovi, vključno z glasovi treh sodnikov, katerih imenovanje je že bilo izpodbijano.

⁶ Sodbi Sodišča z dne 2. marca 2021, A. B. in drugi (Imenovanje sodnikov vrhovnega sodišča – Pravno sredstvo), [C-824/18](#) (glej sporočilo za medije št. [31/21](#)), in z dne 6. oktobra 2021, W. Ż. (Senat za izredni nadzor in javne zadeve vrhovnega sodišča – Imenovanje), [C-487/19](#) (glej sporočilo za medije št. [173/21](#)).

⁷ Glej opombe na straneh 4 in 5.

⁸ Med postopkom je Poljska najprej izpodbijala stališče Komisije. Vendar je januarja 2024 ta država članica očitane neizpolnitve obveznosti v celoti priznala.